

a la lluna (de València

Orgull i prejudici

Jane Austen

És una veritat acceptada per tots que un home fadrí i posseïdor d'una bona fortuna deu buscar esposa.

Encara que els sentiments i les opinions d'un home així siguen poc coneguts quan ell fa la seua primera aparició en un veïnat, les famílies que hi viuen tenen ficada aquesta veritat tan endins dels seus caps que el consideren legítima propietat d'una o altra de les seues filles.

—Estimat senyor Bennet —digué un dia a aquest senyor la seua esposa—, saps que per fi han llogat Netherfield Park?

El senyor Bennet va respondre que no.

—Doncs sí —repliquà ella—; acaba de vindre la senyora Long i m'ho ha contat.

El senyor Bennet no hi va contestar.

—No vols saber qui ha llogat la propietat? —feu la dona, impacient.

—Però tu tens ganes de dir-m'ho, i jo no tinc res en contra de saber-ho.

No hi calia més encoratjament.

—Doncs has de saber, estimat, que la senyora Long diu que Netherfield l'ha llogada un jove molt ric del nord d'Anglaterra; que va arribar dilluns en una carretel·la tirada per quatre cavalls per veure la casa i que li va agradar tant que de seguida es va posar d'acord amb el senyor Morris; que s'hi instal·larà abans de Sant Miquel, i que a finals de la setmana que ve ja hi haurà alguns criats.

—Com es diu?

—Bingley.

—És casat o fadrí?

—Fadrí, estimat, només faltaria! Un fadrí molt ric, quatre o cinc mil lliures de renda l'any. Quina oportunitat per a les nostres xiquetes!

—I això? En quin sentit les afecta?

—Estimat senyor Bennet, per què em fas tant la punyeta? Bé deus saber que el que tinc al cap és que es case amb alguna d'elles.

—És aquesta la seua intenció en instal·lar-se aquí?

—La seua intenció? Mare, quines ximpleries dius! Però és molt probable que s' enamore d' alguna, així que li has de fer una visita tan bon punt arribe.

—No hi veig cap motiu. Podeu anar-hi les xiquetes i tu, o pots enviar-les a elles soles, encara millor, perquè tu ets igual de guapa que elles i podria ser que fores tu la que més li agradara, al senyor Bingley.

—Estimat, m'afalagues. No negaré que, de bellesa, n'he tingut la part que em pertocava; però ara ja no soc res de l'altre món, bé me n'adone. Una dona que té cinc filles criades cal que deixi de pensar en la seua pròpia bellesa.

—És que, en casos així, a una dona no li queda molta bellesa en què pensar.

—Però, estimat, has d'anar a veure el senyor Bingley quan arribe al veïnat.

—Doncs això no t'ho puc prometre, ni de bon tros.

—Pensa en les teues filles, i en la posició que li donaria a una d'elles. Sir William i lady Lucas tenen la intenció d'anar-hi, només per aquest motiu, perquè ja saps que en general no fan visites als nouvinguts. Cal que hi vagis perquè, si no hi vas, nosaltres no podrem visitar-lo.

—És evident que ets massa primmirada. Segur que el senyor Bingley s'alegrarà molt de veure-us; i a més escriuré unes ratlles, que tu mateixa li entregaràs, per assegurar-li que donaré de bon grat el meu consentiment al seu matrimoni amb qualsevol de les nostres filles; tot i que hauré de deixar caure una recomanació en favor de la meua petita Lizzy.

—No vull que ho faces, això. Lizzy no és millor que les altres, i estic segura que no és ni la meitat de guapa que Jane ni la meitat d'alegre que Lydia. Però, és clar, per a tu sempre és ella qui s'emporta la palma.

—No n'hi ha cap que tinga grans qualitats —replicà ell—; són totes ximpls i ignorants, com altres xiques; però Lizzy és una mica més viva que les germanes.

—Senyor Bennet, com pots insultar les teues filles d'aquesta manera? T'encanta portar-me la contrària. No tens llàstima dels meus pobres nervis.

—T'equivoques, estimada. Tinc molt de respecte pels teus nervis. Són vells amics meus. Fa vint anys, o més, que et sent parlar-ne amb consideració.

–Ai, no saps com patisc.

–Però espere que ho superaràs i viuràs prou per a contemplar l'arribada al nostre veïnat de molts joves amb quatre mil lliures de renda.

–Encara que en vinguen vint, no ens faran cap profit, si et negues a fer-los una visita.

–Pots estar ben segura, estimada, que quan n'hi haja vint els faré una visita a tots.

El senyor Bennet era una barreja tan singular d'enginy, humor sarcàstic, reserva i caprici que amb vint-i-tres anys d'experiència acumulada la dona encara no en tenia prou per a entendre el seu caràcter. La manera de ser d'ella no costava tant de desvelar: era una dona d'enteniment migrat, coneixement escàs i temperament inestable. Quan alguna cosa no li agradava, s'imaginava que estava nerviosa. L'ocupació de la seua vida era casar les filles; el lleure el dedicava a les visites i a les notícies.

El senyor Bennet va ser un dels primers que van presentar els seus respectes al senyor Bingley. Des del primer moment tenia la intenció de fer-li una visita, tot i que fins a última hora assegurava a la seua dona que no pensava anar-hi; i fins al vespre posterior a la visita ella no en va saber res. La cosa es va desvelar de la manera següent. En veure la seua segona filla afaenada adornant un barret, el senyor Bennet se li va adreçar de sobte i li va dir:

–Lizzy, espere que li agrada al senyor Bingley.

–No tenim manera de saber què li agrada al senyor Bingley –feu sa mare irritada–, ja que no el visitarem.

–No oblide, mare –replicà Elizabeth–, que ens el trobarem als balls, i que la senyora Long ha promés presentar-nos-el.

–No crec que ho faça, això, la senyora Long. Té dues nebodes i a més és una dona egoista i hipòcrita. No en tinc una bona opinió.

–Jo tampoc –feu el senyor Bennet–, i m’alegre de saber que no necessites els seus favors.

La senyora Bennet no es va dignar a contestar, però, incapaç de contindre’s, es va posar a renyir una de les filles.

–Para ja de tossir, Kitty, per l’amor de Déu! Tingues una mica de llàstima dels meus nervis, que me’ls destrosses.

–Kitty no tus amb trellat –digué el pare–: tus a destemps.

–És que no tus per gust... –replicà Kitty, picada.

–Quan és el teu proper ball, Lizzy?

–De demà en quinze dies.

–Sí –exclamà la mare–, i la senyora Long no torna fins al dia abans, de manera que li serà impossible presentar-lo a ningú perquè ella no el coneixerà tampoc.

–Aleshores, estimada, pots avançar-te a la teua amiga i presentar-li el senyor Bingley tu a ella.

–No és possible, senyor Bennet, no és possible si jo no el conec. Per què em turmentes així?

–La teua prudència t’honora. És cert que quinze dies és molt poc per a conèixer una persona. Al cap de quinze dies de conèi-

xer-la, no es pot saber com és de veritat. Però si no ens hi arriquem nosaltres, ho farà algú altre; i al cap i a la fi, la senyora Long i les seues nebodes han de tindre una oportunitat; per tant, com que a ella li pareixerà un acte d'amabilitat, si tu et negues a fer-te'n càrrec, me'n faré jo.

Les xiques es van quedar mirant son pare. La senyora Bennet es va limitar a dir:

—Romanços, romanços!

—Què pot significar aquesta exclamació tan emfàtica? —feu ell—. Que potser consideres que la formalitat d'una presentació i la importància que se li dona són romanços? En això no puc estar del tot d'acord amb tu. Tu què hi dius, Mary? Perquè sé que ets una jove molt reflexiva, que lliges grans llibres i en copies alguns passatges.

Mary volia dir alguna cosa de tretat, però no se li n'acudia cap.

—Mentre Mary ordena les seues idees —prosseguí el pare—, tornem al senyor Bingley.

—Ja n'estic farta, del senyor Bingley —exclamà la dona.

—Doncs sí que em sap mal. Però, per què no m'ho has dit abans? Si ho haguera sabut aquest matí, de ben segur que no li hauria fet una visita. Quina mala sort. Ara, com que he fet la visita, ja no podem evitar conèixer-lo.

L'astorament que mostraren les senyores era precisament allò que ell buscava; el de la senyora Bennet potser superava el de la resta, tot i que, quan es va esvaïr el primer esclat de joia, va començar a dir que ja s'ho esperava, això, des del primer moment.

—Que amable has sigut, estimat senyor Bennet! Però ja sabia jo que a la fi em faries cas. Estava convençuda que t'estimes massa les xiquetes per a no procurar-los una coneixença com aquesta. Ai, que contenta estic! I a més quina ocurrència, la d'anar-hi aquest matí i no obrir la boca fins ara.

—Ara, Kitty, ja pots tossir tant com vulgues —digué el senyor Bennet, i, mentre parlava, se n'anà, fatigat com estava de l'entusiasme de la seua dona.

—Quin pare més excel·lent teniu, filles —feu ella quan s'hagué tancat la porta—. No sé com li podreu agrair el que fa per vosaltres; o a mi el que faig jo, per dir-ho tot. A la nostra edat no és agradable fer noves coneixences cada dia, ja us ho dic; però per vosaltres faríem qualsevol cosa. Lydia, bonica, encara que ets

la més menuda, diria que el senyor Bingley te traurà a ballar al proper ball.

–Doncs no em fa gens de por –replicà Lydia amb fermesa–, perquè, encara que soc la més menuda, soc la més alta.

La resta del vespre la van passar fent conjectures sobre quan els tornaria la visita del senyor Bennet i decidint quan el convidarien a dinar.

Tanmateix, totes les preguntes que li va fer la senyora Bennet, amb l'ajuda de les cinc filles, no van ser prou per a arrancar-li al marit una descripció satisfactòria del senyor Bingley. El van atacar de diferents maneres: amb preguntes descarades, amb suposicions enginyoses i amb conjectures remotes; però ell se'n va escapolir, de totes les seues tàctiques, i a la fi es veren obligades a acceptar la informació de segona mà de la seua veïna lady Lucas. El seu testimoni era altament favorable. Sir William n'havia quedat encantat, d'ell. Era ben jove, d'allò més guapo, molt i molt simpàtic i, per a acabar-ho d'arredonar, pensava assistir al proper ball en companyia d'una bona colla de gent. Què més es podia demanar? Tindre afició a ballar era un pas previ a enamorar-se, i el cor del senyor Bingley despertava grans esperances.

—Si arribe a veure una de les meues filles feliçment instal·lada a Netherfield —digué la senyora Bennet al seu marit—, i les altres igual de ben casades, tots els meus desitjos s'hauran fet realitat.

Al cap d'uns dies el senyor Bingley va tornar la visita al senyor Bennet i va passar deu minuts amb ell a la biblioteca. Tenia esperances de poder veure les senyoretetes, ja que havia sentit parlar molt de la seua bellesa; però només va veure el pare. Les senyoretetes van tindre una mica més de sort, perquè van poder comprovar des d'una finestra de la planta de dalt que el senyor portava una jaqueta blava i muntava un cavall negre.

Prompte es va cursar una invitació a dinar; i la senyora Bennet ja tenia pensats els plats que havien de donar fe de la seua traça com a mestressa de casa quan va arribar una resposta que obligava a ajornar-ho tot. El senyor Bingley havia de ser a ciutat l'endemà i per consegüent no podia acceptar l'honor de la seua invitació, etc. La senyora Bennet es va quedar desconcertada. No entenia quina faena podia tindre a ciutat quan feia tan poc de temps que havia vingut a Hertfordshire; i va començar a assaltar-la la por que fora dels que van sempre voltant amunt i avall i no s'instal·laria a Netherfield com calia. Lady Lucas va apaivagar una mica

aquesta por en suggerir que havia anat a Londres per aplegar una bona colla de gent per al ball; i prompte va córrer la brama que el senyor Bingley aniria al ball acompanyat de dotze senyores i set cavallers. A les xiques els va saber mal que el nombre de senyores fora tan gran, però es van consolar el dia abans del ball en assabentar-se que, en comptes de dotze, només l'havien acompanyat sis des de Londres, les seues cinc germanes i una cosina. I quan el grup va entrar a la sala on se celebrava el ball, tan sols constava de cinc persones en total: el senyor Bingley, les seues dues germanes, el marit de la major i un altre jove.

El senyor Bingley era atractiu i tenia planta de senyor; el seu rostre era agradable i les seues maneres, naturals, sense afectació. Les seues germanes eren guapes i decididament elegants. El cunyat, el senyor Hurst, no passava de tindre aspecte de senyor; però l'amic, el senyor Darcy, de seguida va cridar l'atenció dels presents per ser alt i ben plantat, per les belles faccions, pel port noble; i pel rumor que corria per la sala al cap de cinc minuts d'haver-hi fet la seua entrada, segons el qual posseïa una renda de deu mil lliures l'any. Els senyors el descrivien com un home ben plantat, les senyores afirmaven que era molt més guapo que el senyor Bingley, i tot el món l'admirava d'allò més fins a la meitat de la vetlada, més o menys, quan les seues maneres van començar a paréixer desagradables i la seua popularitat va caure en picat; perquè es va revelar com un home orgullós que es creia superior a la gent que l'envoltava i arrufava el nas per no res; i ni tota la seua extensa propietat al comtat de Derbyshire podia salvar-lo de ser vist com un home arrogant i antipàtic que no aguantava la comparació amb el seu amic.

El senyor Bingley no va tardar a entaular relació amb les persones més importants que hi havia a la sala; mostrava animació i espontaneïtat, no es perdia cap ball, es va enfadar perquè la vetlada s'acabava massa prompte i va parlar de donar ell un ball a Netherfield. Unes qualitats tan favorables parlaven per si soles. Quin contrast entre ell i el seu amic! El senyor Darcy només va ballar una volta amb la senyora Hurst i una altra amb la senyoreta Bingley, no va voler que el presentaren a cap altra senyora o senyoreta, i va passar la resta del vespre passejant per la sala i parlant de tant en tant amb algú de la seua colla. La seua reputació estava decidida. Era l'home més orgullós i antipàtic del món, i tothom

esperava que no tornara a aparéixer per allà mai més. Entre els que es manifestaven amb més vehemència en contra d'ell hi havia la senyora Bennet, ja que a l'animadversió que li inspirava la conducta d'aquell senyor, en general, s'hi afegia l'ultratge particular d'haver menystingut una de les seues filles.

Elizabeth Bennet s'havia vist obligada, per l'escassetat d'homes, a quedar-se asseguda dos balls, i, part d'aquest temps, va tindre el senyor Darcy tan a prop que el va sentir parlar amb el senyor Bingley, que havia deixat de ballar uns minuts per demanar amb insistència a l'amic que s'unira al ball.

—Vinga, Darcy —li digué—, que has de ballar. No vull veure't ací tot sol, com un estúpid. Val més que balles.

—No pense ballar. Ja saps que ho deteste si no tinc confiança amb la meua parella. En una reunió com aquesta ho trobaria insuportable. Les teues germanes ja tenen parella, i ballar amb qualsevol altra dona d'aquesta sala seria per a mi una tortura.

—Jo no seria tan primmirat com tu —exclamà Bingley— encara que m'oferiren un regne sencer! Et jure que no havia vist mai en la vida tantes xiques simpàtiques com aquest vespre; i n'hi ha unes quantes d'allò més boniques.

—L'única xica guapa que hi ha a la sala és la que està ballant amb tu, precisament —feu el senyor Darcy, tot mirant la major de les Bennet.

—És la criatura més bonica que he vist mai, ja ho pots ben dir! Però just darrere de tu està asseguda una de les germanes, que és molt bonica i diria que molt simpàtica. Deixa'm que li diga a la meua parella que te la presente.

—Quina vols dir? —i, tot girant-se, mirà Elizabeth un moment fins que es creuaren les mirades, i aleshores apartà la seua i digué amb fredor:— No està malament, però no és prou guapa per a temptar-me; i ara mateix no estic d'humor per a fixar-me en jovenetes a qui els altres homes no fan cas. Val més que tornes amb la teua parella i gaudisques dels seus somriures, perquè amb mi perds el temps.

El senyor Bingley va seguir aquest consell, el senyor Darcy es va allunyar i tot plegat no va inspirar a Elizabeth uns sentiments massa afectuosos envers ell. Tanmateix, dins del seu cercle va contar la història amb bon humor, perquè tenia un tarannà alegre i juganer que s'adelitava amb tot allò que fora ridícul.

La vetlada va passar agradablement per a tota la família. La senyora Bennet va veure com tota la colla de Netherfield admirava d'allò més la seua filla major. El senyor Bingley havia ballat amb ella dues voltes, i les germanes d'ell l'havien distingida amb la seua atenció. A Jane tot això li feia tant de goig com a sa mare, però no ho manifestava tant. Elizabeth se n'adonava, de l'alegria de Jane. Mary havia sentit com algú deia a la senyoreta Bingley que era la xica més sabuda del veïnat; i Catherine i Lydia havien tingut la sort de no mancar-los mai parella, que de moment era l'única cosa que els importava en un ball. Així doncs, van tornar contentes a Longbourn, el poble on vivien i on els Bennet eren els veïns més importants. Van trobar el senyor Bennet encara alçat. Amb un llibre a les mans perdia la noció del temps, i en aquesta ocasió sentia una gran curiositat per aquella vetlada que tanta expectació havia despertat. Més aviat desitjava que les esperances que la seua dona tenia depositades en el foraster s'hagueren vist defraudades; però ben prompte es va adonar que la història que li tocava escoltar era molt diferent.

—Ai, estimat senyor Bennet —feu ella tan bon punt entrà per la porta—, quina vetlada més deliciosa i quin ball més magnífic! Tant de bo hagueres vingut. Com han admirat Jane, no t'ho pots ni imaginar. Tothom deia que estava guapíssima, i el senyor Bingley ha afirmat que era molt bonica i ha ballat dues voltes amb ella. Pensa-ho bé, estimat: ha ballat dues voltes amb ella, i ha sigut l'única en tota la sala a qui ha tret a ballar per segona vegada. Primer de tot ha tret la senyoreta Lucas. Prou mal m'ha sabut quan he vist que la treia; però no li ha mostrat gens d'admiració, com era bo d'esperar, ja ho saps; en canvi, feia l'efecte d'estar impressionat amb Jane mentre ella ballava. Per tant, ha preguntat qui era, li l'han presentada i li ha demanat els dos balls següents. Després, els dos tercers els ha ballat amb la senyoreta King, i els dos quarts amb Maria Lucas, i els dos cinquens amb Jane de nou, i els dos sisens amb Lizzy, i el Boulanger...¹

—Si m'haguera tingut una mica de llàstima —exclamà impacient el seu marit—, no hauria ballat ni la meitat! Per l'amor de Déu, no parles més de les seues parelles. Ai, tant de bo s'haguera torçat el turmell al primer ball!

---

1. Ball importat de França que es ballava, com molts altres, amb les parelles formant una llarga filera.

–Estimat! –prosseguí la senyora Bennet–, n'estic encantada, d'ell. És guapíssim!, i les seues germanes són encisadores. No he vist mai en la vida vestits tan elegants com els seus. Diria que la blonda del de la senyora Hurst...

En aquest moment la van interrompre de nou. El senyor Bennet es negava a escoltar la descripció de la roba de gala, de manera que es va veure obligada a buscar una altra branca de l'assumpte i es va referir, amb gran amargor d'esperit i una mica d'exageració, a l'escandalosa mala educació del senyor Darcy.

–Però t'assegure –hi afegí– que Lizzy no es perd gran cosa si no li fa el pes, perquè és un home d'allò més antipàtic i horrorós i no val la pena intentar quedar bé amb ell. Ha sigut tan altiu i tan vanitos que s'ha fet insuportable! Es passejava d'ací cap allà, fent-se el gran! Tampoc no és tan guapo que tingues ganes de ballar amb ell! Tant de bo hi hagueres estat, estimat, i li hagueres amollat una agror de les teues. No el puc veure, aquest home.